

Het geheim van Witteveen, Drents dorp waarmee het wél goed gaat

Gerrit-Jan KleinJan— 9:49, 11 juli 2018

herman engbersREPORTAGE

Witteveen, een dorp tussen Emmen en Hoogeveen, wint een Europese prijs voor dorpsontwikkeling. Midden in een krimpregio floreert deze plaats. Wat doet dit dorpje goed?

Eerst moet een hardnekkig vooroordeel de wereld uit. In het dorpshuis van Witteveen heft Roos Glastra (57), al jaren actief voor Dorpsbelang Witteveen, haar hand: "Dit dorp krimpt niet". Beslist: "We vergrijzen en we ontgroenen, maar we krimpen niet". Medebestuurslid Cora Prijs (56) knikt: "We hadden twintig nieuwbouwkavels. Die zijn zo goed als allemaal verkocht." Glastra: "Soms kopen pensionado's een huis, soms mensen met kinderen."

Witteveen, een voormalig ontginningsdorp met zo'n 550 inwoners pal aan de zuidkant van de N381 die Drachten met Emmen verbindt, is een van de winnaars van een Europese prijs voor dorpsvernieuwing. De jury met experts uit heel Europa is vooral onder de indruk hoe de inwoners van het Drentse dorp erin slagen om hun woonplaats fijn, prettig en leefbaar te houden, hoewel het in een vergrijzende regio ligt. Volgens de jury is het dorp wat betreft de sociale samenhang, de eigentijdse benadering van problemen en het stimuleren van actief burgerschap een voorbeeld voor dorpen in heel Europa in een soortelijke situatie.

Op deze doordeweekse dag is het rustig in Witteveen, dat is omgeven door uitgestrekte akkerlanden en bossen. Een merel fluit, op de achtergrond is het geruis van de provinciale weg te horen. Tijdens een rondgang door de voormalige basisschool, die een paar jaar geleden werd vertimmerd tot multifunctioneel dorpshuis, tonen Glastra en Prijs dat lang niet elk dorp op een afgelegen plek in

Nederland ten dode is opgeschreven. "Als je maar bovenop de ontwikkelingen blijft zitten", zegt Glastra.

Fuseren

Het snel teruglopende leerlingenaantal van de school betekende tien jaar geleden het begin van het op een eigen manier aanpakken van de achteruitgang. Het dorpsbestuur nam in 2011 het initiatief om de basisschool te laten fuseren met die in het buurdorp, een paar kilometer verderop. Was er niets gebeurd, dan waren beide scholen nu dicht en moesten kinderen kilometers verderop naar school. Daarnaast werden de voetbalverenigingen samengevoegd. Verder werden er veilige fietsroutes tussen de dorpen aangelegd, zodat de kinderen zonder ongelukken naar sport, school en vriendjes verderop kunnen.

De oude school heeft nu een tweede leven als dorpshuis. "In sommige dorpen blijft de school leegstaan. Dat ziet er zo treurig uit", zegt Prijs. Terwijl ze vertellen over hun aanpak houdt het duo halt bij een ruimte waar een kapsalon onderdak vindt. Deze plek voor de kapper is niet alleen praktisch voor dorpsbewoners die een nieuwe coupe willen, het levert ook werkgelegenheid op. "Dit is een onderneming van iemand uit het dorp", zegt Prijs, wijzend op de kappersstoelen, spiegels en bussen haarspray. In andere voormalige lokalen zitten een fitnesscentrum, een fysiotherapeut, de jeugdsoos, een dorpskamer en de kinderopvang. Vanuit de gymzaal klinken aansporingen van een sportinstructeur. Een groepje bezwete senioren is er fanatiek in de weer met rek- en strekoefeningen. "Dat is de fitplus", weet Glastra.

de oude school huizen nu onder meer een kapperszaak en kinderopvang. © herman engbers

Tij gekeerd

De afgelopen acht jaar is in kleine dorpen ver buiten de grote steden het inwonertal met zo'n 3 procent gedaald. Er is minder welvaart, ook is het lastig om nieuwe mensen te trekken. Een trend die zich volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau de komende twintig jaar zal doorzetten. In Witteveen werd deze ontwikkeling al decennia geleden zichtbaar. Al heel wat jaren geleden verdwenen de supermarkt en het pompstation.

Het neergaande tij lijkt dankzij ingrijpen van actieve dorpsbewoners gekeerd. Verdwijnen school en sportvoorzieningen uit de directe omgeving van het dorp, dan heeft dat volgens Glastra en Prijs een keten aan reacties tot gevolg.

Glastra: "Als kinderen ver weg naar school moeten, willen ze daar ook op de voetbal, want daar zijn hun vriendjes. Sluiting van scholen betekent vaak ook het verdwijnen van andere verenigingen. Blijven kinderen samen leren, dan blijven ze ook samen spelen en sporten."

Prijs: "Dat heeft grote gevolgen voor de binding die mensen voelen met het dorp. Mijn zoon, nu dertig, woont niet meer in deze regio, maar voetbalt hier zo af en toe nog wel mee op zondag."

Glastra: "Een jong stel dat hier een huis zoekt weet: er is kinderopvang en een school in de buurt".

Naoberkracht

Dit jeugdbeleid is onderdeel van een heel pakket aan maatregelen dat in samenspraak met de dorpsbewoners vorm heeft gekregen. Achterliggende filosofie is dat Witteveen een dorp moet zijn waar mensen lang kunnen en willen blijven wonen. Zo werd voor alle volwassen inwoners het project 'Naoberkracht' begonnen, waarbij twee vrijwilligers inventariseren wie zorg nodig heeft, verleggen zit om een praatje of bij wie er een klus gedaan moet worden.

Glastra: "Zo koppelen we talent aan elkaar. Het is volgens ons een belangrijke manier om een dorp leefbaar te houden. Het is op basis van wederkerigheid, maar wel vrijwillig. Als jij de heg bij mij snoeit, dan bak ik bij wijze van spreken voor jou een taart."

Patty Wielink (27), moeder van twee peuters, is pedagogisch medewerker bij de kinderopvang in het dorpshuis. De bouw van twee straatjes met starterswoningen zorgde voor een kleine babyboom in het veendorp, zo blijkt.

"Ik ben hier komen wonen omdat mijn man hier is opgegroeid", vertelt Wielink met een schuin oog op een aantal spelende kindjes. Ze lacht: "Elders gaan wonen was geen optie voor hem." Echt erg vindt ze dat niet. Integendeel zelfs, alles overziend is ze juist blij dat ze hier woont en niet op een andere plek in de provincie.

"In sommige dorpen staat alles helemaal stil, hier is volop levendigheid."

herman engbers